

Kasvun kompassi

Opetus- ja kasvatustoimen
toimeenpano-ohjelma 2026-2028

Äänekosken kaupunki

Sisällys

Yhteys kaupunkistrategiaan	2
Opetus- ja kasvatustoimen toimintaympäristö ja keskeiset lakiuudistukset	3
Toimeenpano-ohjelman kärkitavoitteet	5
Tulosalueiden tilannekuvat	8
<i>Perusopetus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta</i>	8
<i>Lukio ja toisen asteen kanssa tehtävä yhteistyö</i>	11
<i>Varhaiskasvatus ja esiopetus</i>	12
<i>Perhekeskus</i>	14
<i>Nuorisopalvelut</i>	15
<i>Kotoutumisen palvelut</i>	17
<i>Hyvinvoinnin edistäminen ja hyvinvointitiedolla johtaminen</i>	18
Palveluohjelman tavoitteet, toimenpiteet ja toteutumisen seuranta	20
<i>Opetuspalvelut</i>	20
Turvallisuus ja tulevaisuususkko	20
Paluu perusasioihin	21
Älykäs sopeutuminen	21
<i>Nuorisopalvelut</i>	22
Turvallisuus ja tulevaisuususkko	22
Paluu perusasioihin	23
Älykäs sopeutuminen	23
<i>Varhaiskasvatus ja esiopetus</i>	24
Turvallisuus ja tulevaisuususkko	24
Paluu perusasioihin	24
Älykäs sopeutuminen	24
<i>Perhekeskus</i>	25
Turvallisuus ja tulevaisuususkko	25
Paluu perusasioihin	25
Älykäs sopeutuminen	26
<i>Kotoutumisen palvelut</i>	26
Turvallisuus ja tulevaisuususkko	26
Paluu perusasioihin	27
Älykäs sopeutuminen	27

Yhteys kaupunkistrategiaan

Äänekosken vuoteen 2028 ulottuva kaupunkistrategia – Äänekoski ilmiö – on päivitetty vuonna 2026. Äänekosken kaupungin missiona on muodostaa alueen yritysten, yhteisöjen ja julkisten toimijoiden kanssa **hyvän elämän alusta**, jonka päälle kaupungin asukkaat voivat rakentaa itsensä näköistä elämää. Äänekosken kaupungin arvojen mukainen toiminta on tasapuolista ja oikeudenmukaista, kestävää sekä aktiivisesti uusia ja innovatiivisia toimintatapoja kokeilevaa.

Kaupunkistrategia voidaan ajatella kartaksi, jolle on merkitty erilaisia tavoiteltavia kohteita. Kaupungin eri toimialojen laatimat toimeenpano-ohjelmat tukevat mainittujen tavoitteiden konkretisointia toimenpiteiksi, joita toteuttamalla liikumme yhdessä sovittuun suuntaan.

Opetus- ja kasvatustoimen toimeenpano-ohjelma **Kasvun kompassi on kaupunkistrategian mukainen, koko toimialan työtä ohjaava suunnitelma**. Se kirkastaa toimialan perustehtävän ja tuo toimintaan tavoitteellisuuden. Kasvun kompassi on laadittu opetus- ja kasvatustoimen tulosityksiköiden johtamisen käsikirjaksi ja tueksi yksikkökohtaisten toimenpiteiden laatimisessa, viestimisessä ja seurannassa.

Kaupunkistrategiassa lasten ja nuorten hyvinvointi nostetaan selkeästi painopisteeksi. Opetus- ja kasvatuspalvelut toteuttavat toiminnassaan erityisesti kaupunkistrategian tavoitetta hyvä elämä, jonka tavoitteena on, että meillä asuu Suomen tyytyväisimmät ihmiset. Lähtökohtana on myös, että jokainen ihminen – myös kaupungin työntekijä – voi ottaa vastuun paremmasta huomisesta omien kykyjensä mukaisesti. Lisäksi kestävä ympäristö -ulottuvuutta toteutetaan kestävä kehityksen ja ympäristökasvatuksen avulla. Vaikuttavat elinkeinot -ulottuvuutta toteutetaan yrittäjyyskasvatusopetussuunnitelman avulla, joka koskee esi- ja perusopetusta sekä lukiokoulutusta.

Äänekosken kaupungin opetus- ja kasvatustoimi jakautuu kahteen vastuualueeseen: (1) lasten, perheiden ja nuorten palveluihin sekä (2) opetuspalveluihin. Lasten, perheiden ja nuorten palveluiden vastuualue käsittää varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perhekeskustoiminnan, nuorisopalvelut sekä kotoutumisen palvelut. Opetuspalveluiden vastuualue käsittää perusopetuksen ja lukiokoulutuksen sekä perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan. Opetus- ja kasvatustoimialan alle lukeutuu myös poikkihallinnollisesti koko kaupungin hyväksi toimiva hyvinvointityö.

Opetus- ja kasvatustalokunta toimii toimialan monijäsenenä toimielimenä.

Opetus- ja kasvatustoimen johtaja vastaa lautakunnan tehtäväalueen operatiivisesta toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kaupunginhallituksen, kaupunginjohtajan ja lautakunnan alaisuudessa. Opetus- ja kasvatustoimen johtaja vastaa suoraan opetuspalveluiden sekä lasten, perheiden ja nuorten palvelualueesta pois lukien varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen.

Varhaiskasvatustoimen johtaja vastaa varhaiskasvatuksen vastuualueen toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kaupunginhallituksen, lautakunnan ja toimialajohtajan alaisuudessa.

Tulosalueen tai tulosyksikön esihenkilöt vastaavat tulosalueen tai tulosyksikön toiminnasta sekä johtavat ja kehittävät toimintaa vastuualuejohtajan alaisuudessa.

Opetus- ja kasvatustoimen toimintaympäristö ja keskeiset lakiuudistukset

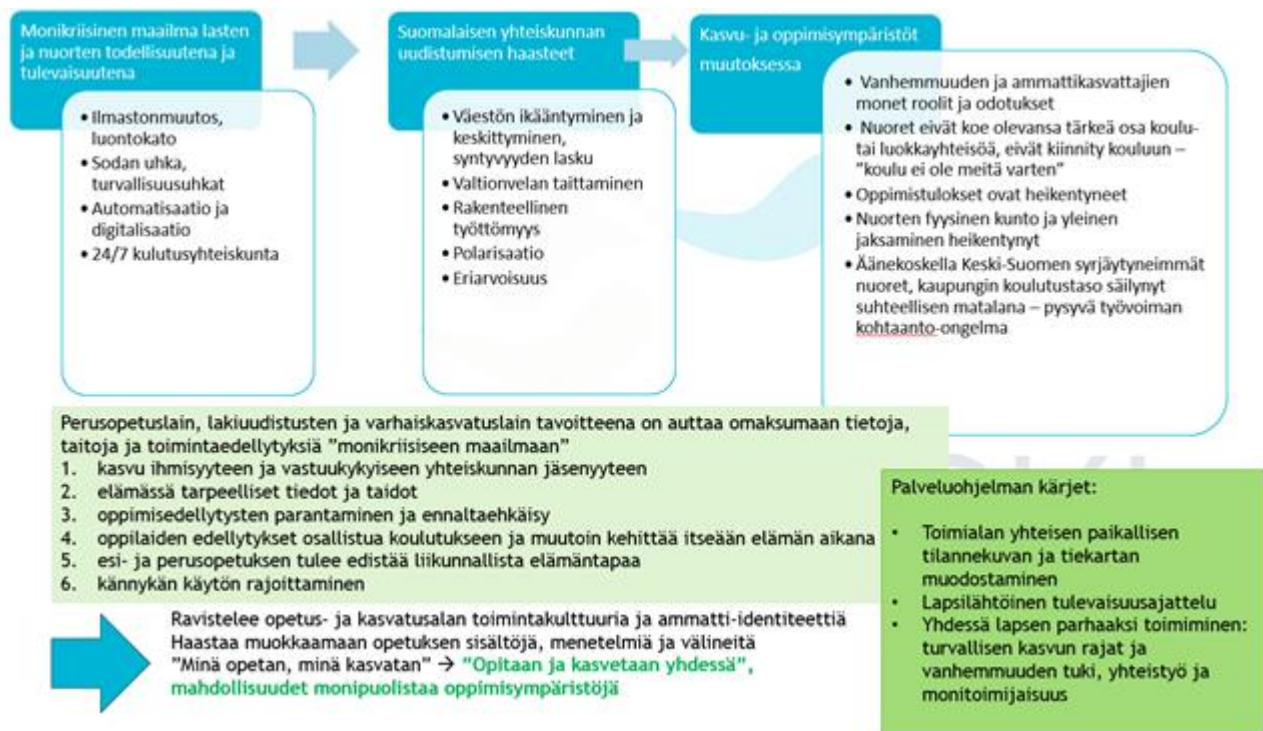
Oppimisen tuen lainsäädäntö on uudistunut 1.8.2025 alkaen, ja sitä on jalkautettu esiopetukseen ja kouluihin onnistuneesti lukuvuoden 2025–2026 aikana. 1.8.2025 alkaen tuli voimaan myös perusopetuslain muutos, joka rajaa mobiililaitteiden käyttöä oppituntien ajalla.

Esi- ja perusopetuksessa täytyy edistää lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa perusopetuslain nojalla 1.8.2026 alkaen. Suunnitteilla on myös perusopetuksen arvioinnin valtakunnallinen selkeyttäminen 1.8.2027 alkaen.

Lukio-opintoihin tulee myös valtakunnallinen uudistus, kun ylioppilastutkintoon tulee syksystä 2029 alkaen taito- ja taideaineiden koe. Kuvataiteen, musiikin ja liikunnan kokeen järjestämisvelvollisuus tulee kaikille lukioille.

Kotoutumista edistävä laki uudistui 1.1.2025 yhdessä TE-palvelujen muutoksen kanssa, jolloin työllisyyspalvelut siirtyivät kuntien hoidettavaksi.

Alla oleva kuvio esittelee syksyllä 2025 tehtyä opetuksen ja kasvun toimialan toimintaympäristöanalyysiä.

Äänekosken nykytilannetta leimaa väkiluvun ja lasten määrän lasku sekä väestön nopea ikääntyminen. Viimeksi kuluneella valtuustokaudella 2021–2025 tehtiin merkittäviä panostuksia *kasvun puitteiden*, erityisesti koulujen ja päiväkotien rakentamiseen, harrastusmahdollisuuksiin, nuorten osallisuuteen, liikunta- ja kulttuuripalveluihin. Tukipalveluista erityisesti kouluruokailun parannukset näkyvät positiivisina tuloksina, ja yhteisöllisyyttä vahvistavat toimet ovat vakiintuneet osaksi toimintaa. (Äänekosken kaupungin laaja hyvinvointikertomus valtuustokaudelle 2021–2025.)

Vuonna 2025 merkittävimmiä strategioita toteuttaneiksi opetuksen ja kasvatustarpeiden toimialan toimenpidekokonaisuuksiksi luettiin muun muassa alla olevat (Äänekosken kaupungin tilinpäätös 2025). Ne toimivat hyvänä pohjana vuosina 2026–2028 toteutettaville toimille.

- ✓ Oppimisen tuen uudistukseen liittyvä kokonaisprosessi: opetussuunnitelmamuutokset, henkilöstön koulutukset ja henkilöstölisäykset sekä uudistukseen liittyvän digitalisaation hanke.
- ✓ Nuorisotyön kokonaisuuden kehittäminen: nuorten työpajan käynnistäminen nuorisolain alla, tilatyön siirtyminen uuteen nuorisotilaan Koulunmäen C-rakennukseen ja Harrastamisen Suomen mallin hankkeen siirtyminen nuorisotyön alle.
- ✓ Pikkulapsiperheiden varhaisen tuen kehittäminen: monialaisten yhteistyörakenteiden kehittäminen perhekeskuksen, varhaiskasvatuksen ja

hyvinvointialueen kesken sekä hyvinvointiopetus suunnitelman työstämisen aloittaminen varhaiskasvatuksessa.

- ✓ Toisen asteen ja nivelvaiheiden kehittäminen: lukioon asetettiin keskiarvoraja, POKEn tutkintoon valmentavan koulutuksen ja kaupungin välille valmisteltiin yhteistyösopimusta sekä nivelvaiheisiin tiedonsiirtolomaketta.
- ✓ Laatutyössä keskiössä on ollut johtaminen: toimialan johtajistolle järjestettiin säännöllisesti johtofoorumeita ja organisoitiin toimialan hallintoa mm. rekrytointien yhteydessä.
- ✓ HYTE-kerroin ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kaupungille maksettu valtionosuuden lisäosa kääntyivät selvään nousuun. Erityisesti hyvinvoinnin edistämisen rakenteet, koordinointi ja tiedolla johtamisen käytännöt ovat vahvistuneet.

Toimeenpano-ohjelman kärkitavoitteet

Toimeenpano-ohjelma **Kasvun kompassi** ohjaa tulosalueiden ja yksiköiden erilaisia toimintasuunnitelmia. Työntekijöiden henkilökohtaiset tavoitteet sovitaan toimeenpano-ohjelman ja yksikkökohtaisten toimintasuunnitelmien suuntaisesti niin, että kaupungin strategiset tavoitteet toteutuvat. Kaupungin henkilöstöhallinto selvittää parhaillaan koko kaupungin henkilöstöä koskevan tavoitekeskustelumallin hankkimista.

Kasvun kompassi -toimeenpano-ohjelma on luotu erilaisten tiedonkeruumenetelmien kuten kouluterveyskyselyn ja Mitä kuuluu? -kyselyn tulosten sekä moniammatillisen osallistamisen pohjalta.

Kouluterveyskyselyn 2025 tulokset vahvistavat, että kehittämistä ja välittömiä toimenpiteitä vaativia tekijöitä ovat erityisesti lasten ja nuorten fyysisen kunnon lisäksi nuorten mielen hyvinvoinnin ja tulevaisuudenuskon vahvistaminen. Myös nikotiini tuotteiden käyttö sekä nettiriippuvuuden ennaltaehkäisy ja siitä irtautumisen tukeminen ovat tärkeitä tavoitteita.

Esimerkiksi heikkoa fyysistä toimintakykyä ilmaisevan tuloksen Move!-testeissä saaneiden Äänekoskella asuvien 5. ja 8. luokkalaisten lasten ja nuorten osuus koko ikäluokasta on Äänekoskella ollut tarkastelujaksolla 2018–2025 pysyvästi suurempi kuin koko maassa tai Keski-Suomen hyvinvointialueella keskimäärin. Move!-tulosten painoarvoa lisää se, että myös Äänekosken yläkouluikäisten nuorten oma kokemus terveydentilastaan on vuoden 2025 kouluterveyskyselyn mukaan huonompi kuin aiemmin, sekä heikompi kuin ikätovereilla koko maassa

keskimäärin.

Äänekoski on maantieteellisesti laaja alue ja varsinkin yläkouluikäiset kulkevat pitkän matkan kouluun yleisesti koulukuljetuksissa, mikä ei lisää koulumatkaliikuntaa ja vähentää vapaa-ajan liikkumiseen liikenevää aikaa. Vuonna 2025 heikompaan fyysisen toimintakyvyn tilanteeseen viittaavia tuloksia saaneiden oppilaiden osuus oli Äänekoskella suuri – 47 prosenttia – kun vastaava luku koko maassa oli 37 prosenttia. Positiivista on kuitenkin se, ettei Äänekosken tulos ole enää tarkastelujakson syvimmässä aallonpohjassa (55,6 prosenttia vuonna 2021). Suunta on määrätietoisella työllä ja voimavaroja kohdentaen käännettävissä myönteiseksi myös pysyvästi.

Lisäksi koulunkäynnistä pitää vain noin puolet (54 %) 4.–5.luokkalaisista pojista, mikä on 20 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2023. Samanikäiset tytöt ilmoittavat, että eivät ole osallistuneet välituntitoiminnan suunnitteluun (58 %). Samalla vähintään tunnin päivässä liikkuvien tyttöjen osuus oli enää noin neljännes, kun se vielä vuonna 2023 oli 40 prosenttia. 8.–9. luokkalaisissa koulunkäynnistä pitävien määrä on pudonnut selvästi 61 prosentista 45:en. Muut huolestuttavat muutokset liittyvät esimerkiksi kiusaamisen kokemusten yleistymiseen.

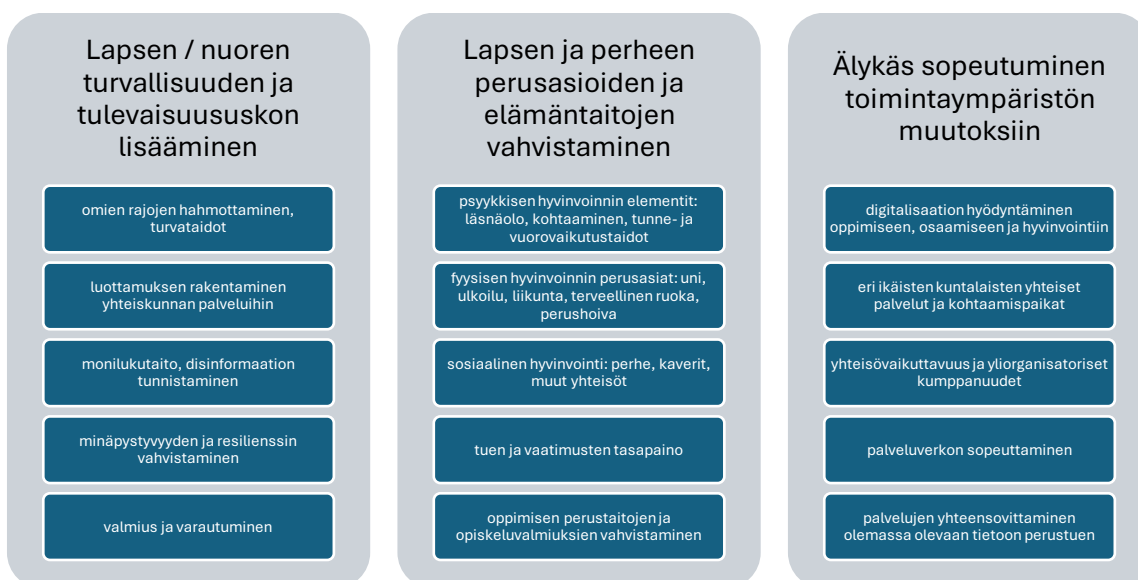
Kasvun kompassi -toimeenpano-ohjelmalla konkretisoidaan vastauksia Äänekosken väestön erityispiirteisiin ja ennaltaehkäisevään lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseen sekä kasautuvan huono-osaisuuden tuottamien kierteiden katkaisemiseen. Ohjelman kärjet ovat

- ✓ älykäs sopeutuminen toimintaympäristön muutoksiin,
- ✓ lasten ja nuorten turvallisuuden kokemusten ja tulevaisuususkon lisääminen, sekä
- ✓ lapsen ja perheen perusasioiden ja elämäntaitojen vahvistaminen.

Perusasioiden ja elämäntaitojen lisääminen pitää sisällään tavoitteita, joista keskeisimpiä ovat (1) psyykkisen hyvinvoinnin elementit, kuten läsnäolo, kohtaaminen, tunne- ja vuorovaikutustaidot, (2) fyysisen hyvinvoinnin perusasiat: uni, ulkoilu, liikunta, terveellinen ruoka, perushoiva sekä (3) sosiaalinen hyvinvointi: perhe, kaverit, muut yhteisöt. Liikunnallisen elämäntavan ja hyvinvoinnin edistäminen nähdään moniammatillisena tehtävänä ja vahvasti koko kaupunkiyhteisön asiana. Kehollisuuden huomioiminen ja liikkeen lisääminen lapsia, nuoria, henkilöstöä ja huoltajia mukaan ottavilla toimenpiteillä ja ratkaisuilla tukee kaikkien edellä mainittujen tavoitteiden etenemistä.

Vuoden 2025 Nuorisobarometrin hälyttävien tulosten jälkeen Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämä asiantuntijaryhmä¹ linjasi tarvittavia toimia nuorten tulevaisuususkon vahvistamiseksi. Kunnan peruspalveluiden tulee olla luotettava kumppani, joka tukee nuorta kasvamaan, löytämään paikkansa ja kukoistamaan sen kokemuksen kautta, että on merkityksellinen osa yhteistä hyvää kannattelevaa yhteisöä. Tulevaisuususkoa rakennetaan vahvasti varhaiskasvatuksessa, kouluissa, nuorisotyössä ja kaikissa niissä paikallisissa yhteisöissä, missä lapsia, nuoria ja heidän huoltajiaan kohdataan joka päivä. Myös työllisyyspalvelut ovat kuntien hoidossa. Korkea nuorisotyöttömyys ja suhteellisen suuri NEET-nuorten määrä ovat Äänekosken sitkeä erityispiirre, johon pureutuminen on tärkeä toimiala- ja organisaatorajat ylittävää yhteistyötä vaativa yhdyspintatavoite tuleville vuosille.

Maaliskuussa 2026 toteutettiin koko toimialan henkilöstölle kohdennettu kysely, jossa heitä pyydettiin arvioimaan kärkitavoitteita ja niistä johdettuja alatavoitteiden merkittävyyttä oman työnsä näkökulmasta. Kyselyn tulos vahvisti, että toimialan henkilöstö tunnistaa merkittäviksi ne samat kärkitavoitteet, jotka piirtyvät toimintaympäristöanalyysin sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilannekuvan pohjalta.

Toimeenpano-ohjelman kärkitavoitteiden mukaisen päämäärien toteutumista seurataan ja mitataan. Vuosittaisen talousarvion yhteydessä

¹ Opetus- ja kulttuuriministeriön raportti 2026: Nuorten tulevaisuususkon horjuu - millaisia toimia nyt tarvitaan? Opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijaryhmän loppuraportti. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-415-084-2>

toimeenpano-ohjelmasta nostetaan vastuualueittaiset tavoitteet, joiden toteutumista seurataan osavuosikatsauksessa. Osavuosikatsausten yhteydessä viestitään myös kuntalaisille Äänekoski-ilmiön osa-alueiden toteutumisesta käytännössä. Tulokorttiin nostetaan myös pidemmällä ajanjaksolla seurattavia mittareita.

Tulosalueiden tilannekuvat

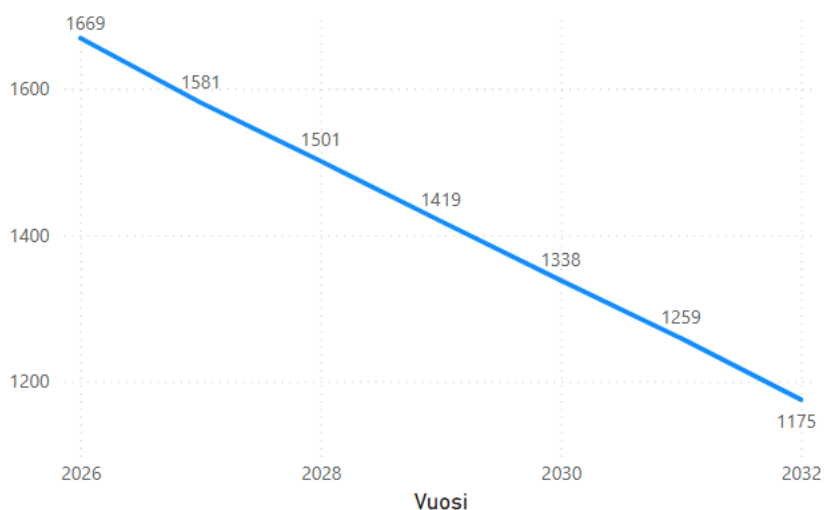
Perusopetus sekä aamu- ja iltapäivätoiminta

Äänekoskella peruskouluja on yhteensä seitsemän, joista alakouluja on viisi ja yhtenäiskouluja kaksi.

Koulujen oppilasmäärät vaihtelivat Sumiaisten ja Konginkankaan koulujen 57 oppilaasta Koulunmäen yhtenäiskoulun 821 oppilaaseen. Keväällä 2025 kouluissa oli 1788 oppilasta (luokat 1–6; 1140, luokat 7–9; 648) ja syksyllä 1744 oppilasta (luokat 1–6; 1083, luokat 7–9; 661).

Väestössä olevien lasten määrän lasku näkyy selkeästi perusopetuksessa. Perusopetusikäisten lasten määrä laskee vuosien 2026–2032 välillä lähes 500 oppilaalla:

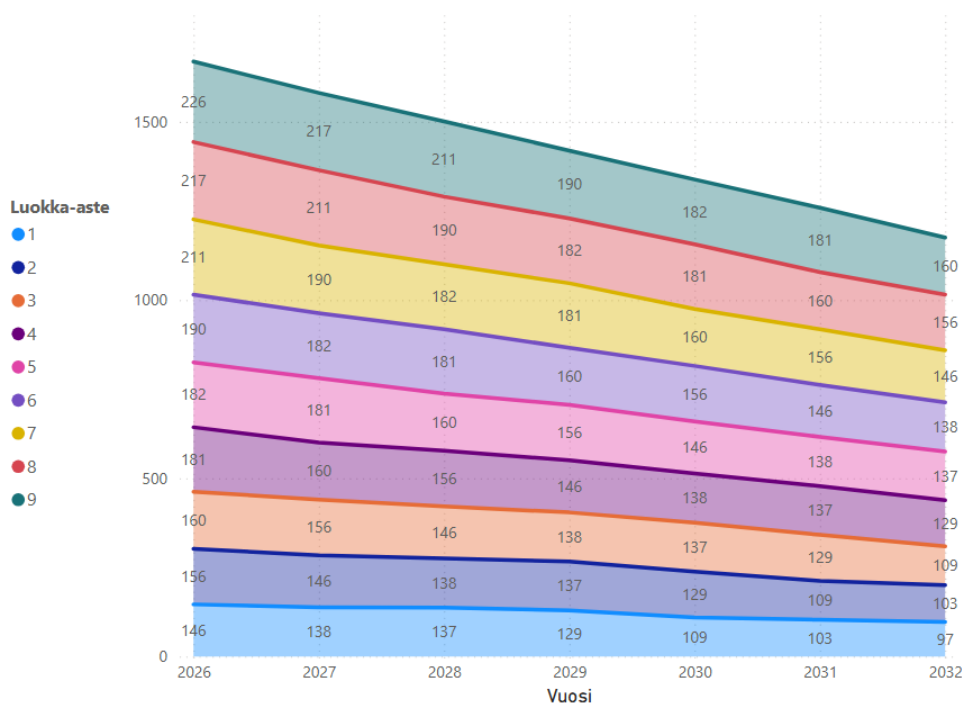
Oppilasmäärä yhteensä

Alakoulujen perusopetusryhmien määrä on laskenut lukuvuodesta 2019–2020 lukuvuoteen 2025–2026 kahdeksalla ryhmällä. Yläkoulujen osalta laskua on samalla aikajanaalla viidellä ryhmällä. Ennakoitu lasku lukuvuoteen 2029–2030 on

alakoulujen osalta edelleen kymmenen ryhmää ja yläkoulujen osalta kolme ryhmää.

Oppilaat luokka-asteittain

Perusopetuksen osalta viimeisin palveluverkkoselvitys on tehty vuonna 2014. Sen jälkeen Koulunmäen koululle ovat valmistuneet A-rakennus vuonna 2020 ja C-rakennus vuonna 2025. Koiviston uusi koulu on valmistunut vuonna 2019 ja sen yhteyteen on rakennettu päiväkotikäyttöön vuonna 2022. Osa Konginkankaan koulun tiloista on muunnettu päiväkotikäyttöön vuonna 2025. Suolahden yhtenäiskoulun uusi osa valmistui puolestaan vuonna 2019.

Erityisluokat, pienryhmät ja muu opetus

Molemmilla yhtenäiskouluilla toimii tarveperustaisesti sekä pienryhmiä että erityisluokkia. Lukuvuonna 2025–2026 erityisluokkia on Koulunmäen yhtenäiskoulussa kuusi ja Suolahden yhtenäiskoulussa viisi. Lisäksi Koulunmäen alkuopetuksessa toimii kaksi alkuopetusluokkaa, joissa luokanopettajan lisäksi työskentelee kokoaikaisesti erityisluokanopettaja. Koulunmäen koulun sijoitetuille lapsille suunnattu Sisukas-ryhmä yhdistyi lukuvuoden 2025–2026 alussa Nuoren oma tie eli Note-ryhmään. Molemmilla yhtenäiskouluilla toimii myös oma joustavan perusopetuksen ryhmä.

Pienryhmiä kouluilla muodostetaan joustavasti tarpeen mukaan esimerkiksi ryhmäkohtaista tukea annettaessa. Tällöin kyse ei ole säännöllisestä pienryhmästä ja opettajana voi toimia erityisopettajan lisäksi luokan- tai aineenopettaja. Myös oppilaskohtaisena tukitoimena annettavat erityisopettajan

opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä sekä erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä toteutetaan pienryhmässä, jonka kokoonpano voi vaihdella. Tällöin opettajana toimii erityisopettaja.

Koulunmäen yhtenäiskoululla toimii maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille tarkoitettu valmistavan perusopetuksen ryhmä.

Oppilaskohtaisen tuen oppilaat vuosiluokittain

Vuosiluokka	Tuen oppilaiden määrä	% kaikista tuen oppilaista
1	9	5,96 %
2	15	9,93 %
3	15	9,93 %
4	15	9,93 %
5	13	8,61 %
6	18	11,92 %
7	25	16,56 %
8	16	10,60 %
9	25	16,56 %
Yhteensä	151	100,00 %

Esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen uudistuksen yhteydessä tehostetun ja erityisen tuen päätöksiä ei enää tehdä. Näin ollen tilastoja ei voida suoraan vertailla menneisiin vuosiin. Opetustoimisto tilastoi jatkossa oppilaskohtaisen tuen päätösten määrää ja osuutta vuosiluokista. Yllä kuvattuna tämänhetkinen tilanne oppilaskohtaisen tuen saajien määrästä vuosiluokittain.

Aamu- ja iltapäivätoiminta, loma-ajan toiminta

Aamu- ja iltapäivätoiminta on ryhmämuotoista, maksullista toimintaa, joka on tarkoitettu kaikille peruskoulun 1.-2. vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien oppilaille, joilla on perusopetuslain mukainen päätös tuen toteuttamisesta.

Äänekosken kaupunki järjestää iltapäivätoimintaa viheralueilla eli Honkolan, Hietaman, Koiviston, Sumiaisten ja Konginkankaan kouluilla.

Koskelan Setlementti ry. järjestää iltapäivätoimintaa Äänekoskella Koskela-opiston tiloissa ja Suolahden yhtenäiskoululla. Äänekosken kaupunki maksaa toiminnan järjestämiseksi avustusta. Koskelan Setlementti ry:n toiminta perustuu omaan toimintasuunnitelmaan.

Äänekosken kaupunki ei järjestä eikä avusta perusopetuslain mukaista aamupäivätoimintaa erillisenä toimintana 1.8.2026 alkaen. Aamuhuolto voidaan

tarvittaessa järjestää päiväkodeissa. Toiminnalle osoitetut yksiköt ovat Konginkankaan, Tiitelän, Koiviston, Koulunmäen sekä Kellosepän ja Katvelan päiväkodit.

Vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminta sekä loma-ajan hoito ovat vammaispalvelulain perusteella järjestettävää lyhytaikaista huolenpitoa. Vastuu lyhytaikaisen huolenpidon järjestämisestä on hyvinvointialueella. Äänekosken kaupunki on palveluntuottaja. Toiminnassa pystytään vastaamaan vammaisen lapsen yksilöllisiin tarpeisiin vahvan henkilöstöresursoinnin kautta.

Vammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään tarvittaessa Koulunmäen ja Suolahden yhtenäiskouluilla samoina toiminta-aikoina kuin perusopetuslain mukaista toimintaa.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistui keväällä 2025 130 lasta ja syksyllä 114 lasta.

Äänekosken kaupunki järjestää myös ryhmämuotoista, maksullista koululaisten kesäajan päivätoimintaa 1.-3.-vuosiluokan oppilaille.

Lukio ja toisen asteen kanssa tehtävä yhteistyö

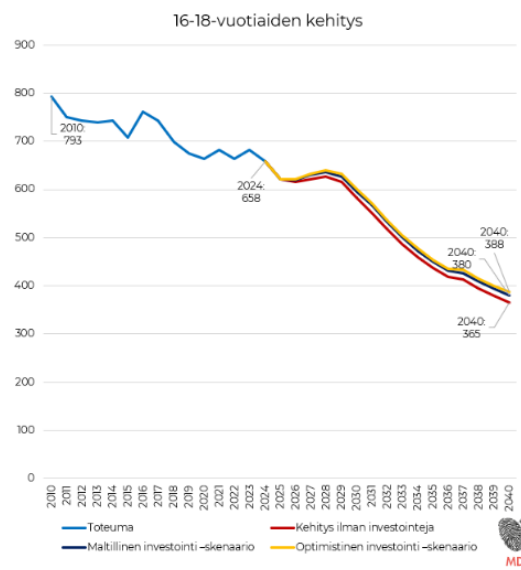
Äänekosken lukio on noin 280 opiskelijan yleislukio, jonka erityisinä painopisteinä ovat urheiluakatemiatoiminta, kansainvälisyys ja yrittäjyyskasvatus. Lukiossa opiskellaan vuosittain kaksoistutkintoja yhteistyössä POKEn kanssa. Lukiolla voi myös suorittaa yksittäisiä kursseja POKEn TUVA-koulutuksen osana.

Lukio panostaa enenevästi korkeakoulu- ja työelämäyhteistyöhön sekä aktiiviseen opinto-ohjaukseen. Lukiolla on säännöllinen yhteistyö paikallisten kummiyrittäjien kanssa, ja keväisin lukio järjestää yhteistyössä yrittäjien, yhteisöjen ja kaupungin muiden toimialojen kanssa Äänemessut Pankkarilla.

Lukiolaisten määrä ei ole suoraan yhteismitallinen väestön ikäryhmän koon kanssa, sillä opiskelupaikan valintaan vaikuttaa mm. muu toisen asteen palveluverkko maakunnassa ja valtakunnallisesti. Lukion vetovoimaan ja markkinointiin tuleekin panostaa enenevästi, sillä toisen asteen opiskelijoiden määrän lasku tapahtuu 2030-luvulta alkaen:

16-18-vuotiaiden kehitys 2010-2040

- **Syntyvyyden lasku heijastuu 2030-luvulla 16-18-vuotiaiden ikäryhmään**, minkä seurauksena ikäryhmän koko pienentyy hyvin voimakkaasti.
 - Kehitys on jälleen suhteellisen varma, sillä merkityksellinen käänne vaatisi hyvin merkittäviä muutoksia muuttoliikkeen rakenteessa.
 - Huomionarvoisesti ikäryhmän koko ei laske merkityksellisesti vielä 2020-luvulla.
- **Vuonna 2040 Äänekoskella asuvien 16-18-vuotiaiden määrä on jopa 300 henkilöä nykyistä pienempi.** Syntyvyyden mahdollinen elpyminen vaikuttaa ikäryhmän kehitykseen vasta 2040-luvulla.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksen vastuualue koostuu päiväkodeista ja perhepäivähoidosta. Päiväkoteja on 1.8.2026 alkaen 9 Piilolan päiväkodin toiminnan lakatessa 7/2026. Esiopetusta tarjotaan kuudessa päiväkodissa. Äänekosken taajamassa esiopetus on keskitetty Koulunmäen esiopetukseen, jossa toimii myös esioppilaiden varhaiskasvatus. Pidennettyä varhaiskasvatusta tarjotaan Kellosepän päiväkodissa arkisin 5.30–22.30 välillä tarpeen mukaan. Mikonpuiston päiväkottiin on keskitetty ympärivuorokautinen varhaiskasvatus ja päiväkotit on avoinna 24/7 tarpeen mukaan.

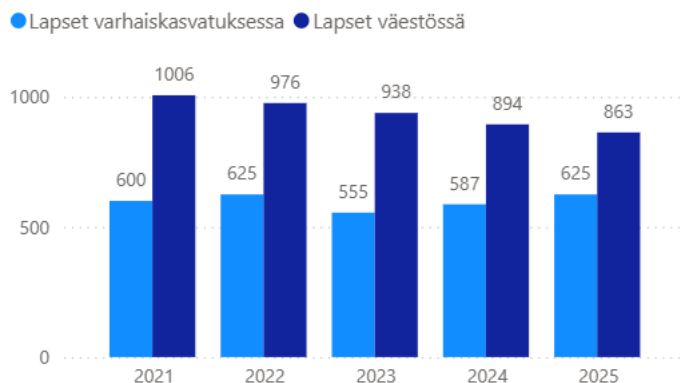
Kunnallisessa perhepäivähoidossa työskentelee 1.8.2026 alkaen neljä perhepäivähoitajaa omassa kodissaan. Äänekoskella ei ole yksityisiä päiväkotia, mutta muutamalle lapselle hankitaan varhaiskasvatuspaikkoja yksityisiltä palvelun tuottajilta lautakunnan linjausten mukaisesti.

Varhaiskasvatusyksiköissä on tällä hetkellä kolmen ryhmän verran käyttämätöntä tilakapasiteettia. Toiminnan arvioidaan supistuvan niin, että yksi päiväkotit voidaan lakkauttaa 1.8.2027 alkaen ja toinen päiväkotit sulkea osittain 1.8.2028 alkaen.

Lasten määrä varhaiskasvatuksessa on pysytellyt kohtuullisen samana, vaikka syntyvyys on laskenut. Tilastot viittaavat siihen, että edelliset yksiköiden lakkautukset ovat olleet toiminnallista sopeuttamista. Pian väestössä olevien lasten määrän lasku kuitenkin alkaa vähentää varhaiskasvatuksessa tosiasiallisesti olevien lasten määrää.

Varhaiskasvatuksen kysyntää ei voida suoraan päätellä lasten määrästä väestössä, vaan siihen vaikuttavat voimakkaasti yhteiskunnalliset muutokset, etenkin lakimuutokset.

Varhaiskasvatukseen osallistuneet

Perhekeskus

Perhekeskustyö yhdistää kaupungin omaa, hyvinvointialueen, kolmannen sektorin, seurakuntien ja oppilaitosten lapsiperheille suunnattua toimintaa. Äänekosken kaupungin varhaisen tuen ohjaaja tekee tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Äänekosken perhekeskuksesta on saatavilla muun muassa seuraavanlaista tukea:

- ✓ Kohtaamispaikkatoimintaa; kuten avointa varhaiskasvatusta, perheliikuntaa, perhe- ja iltaperhekahvila-, vauvatreffit- lapsiperheiden oma olohuone -toimintaa, sekä isä-lapsi- iltoja
- ✓ Vertaistukiryhmätoimintaa; kuten vanhempaina vahemmaksi- ja nuorten äitien ryhmätoimintaa
- ✓ Tapahtumia ja ikärajat ylittävää toimintaa; kuten vauvan ja muksun kaa - tapahtuma, mummomuskari, lapsiperheiden ja ikäihmisten lautapelipäivät, joulukorttipaja
- ✓ Perhekeskus jalkautuu kertomaan palveluista muun muassa päiväkoteihin, kerhoihin, messuille, kirjastoihin, leikkipuistoihin
- ✓ Neuvonta ja tuki perhekeskus Kerkässä; kuten maahanmuuttoneuvonta, kriisikeskus Mobile, perhekeskuksen tukipysäkki, varhaisen tuen ohjaus, pikkuhelppi
- ✓ Muu toiminta; kuten harrastusapuraha, lapset puheeksi keskustelut ja neuvonpitojen koordinaatio (taikapuhelin), elämäntapaohjaus

Kaikki perhekeskuksen palvelut tuotetaan monialaisessa yhteistyössä eri

toimijoiden kanssa. Palveluita on saatavilla kasvatusten Äänekosken kaupungin perhekeskus Kerkästä. Tarvittaessa työntekijät myös jalkautuvat perheisiin tai muihin perheiden luonnollisiin ympäristöihin kuten puistoihin. Perhekeskuksen tuki on tarkoitettu kaikille lapsiperheille.

Äänekoski on mukana sekä kansallisessa että Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa tehtävässä maakunnallisessa yhteisövaikuttavuustoimintamallityössä.

Lapset, nuoret ja lapsiperheet huomioivan toiminta- ja päätöksentekokulttuurin tulee toteutua läpileikkaavasti kunta, hyvinvointialue ja valtio tasoilla.

Äänekoskella lähtökohtana on hallintorajat ylittävä johtaminen lapsi- ja perhepalveluissa. Verkostojohtamisen keinoin yhteen sovitetaan palveluita ja hyödynnetään kolmannen sektorin kumppanuuksia. Tärkeää on koordinoita yhteistyötä, sekä huomioida ja huolehtia toimivista yhteistyökäytänteiden rakenteista. Rakennetta tuovat yhteiset, näyttöön perustuvat työskentelymenetelmät, kuten Lapset puheeksi menetelmä, jonka juurruttamista Äänekoskella jatketaan.

Lapsen, nuoren ja perheen hyvän elämän tukeminen vaatii kaikkien toimijoiden yhteistyötä.

Toimintakulttuuri ilmenee siinä, miten ajattelemme lapsista, miten kohtaamme lapset, nuoret ja perheet sekä miten teemme yhteistyötä eri alojen toimijoiden kanssa. Jotta meillä on lapsilähtöinen palvelujärjestelmä, niin eri alojen toimijoilla pitää olla yhteinen tapa käsittää lapsi ja lapsuus tai ainakin olla ymmärrys toinen toisensa lapsikäsityksestä. Yhteinen teoreettinen perusta, yhteiset arvot ja eri ammattikuntia ja hallinnonaloja yhdistävä lapsikäsitys ovatkin kivijalka, jota Äänekoskella tulee edelleen rakentaa.

Nuorisopalvelut

Nuorisotyön tavoitteena on tehdä työtä siellä, missä nuoret ja nuorisotyön tarve ovat. Lain mukaan nuorisotyön kohderyhmänä on alle 29-vuotiaat nuoret. Toiminta kohdistuu pääasiassa 12–18-vuotiaisiin nuoriin. Työtä tehdään myös seutukunnallisesti ja kansainvälisesti. Perustehtävä on kaikkien nuorten osallistumisen ja yhteisöllisyyden tukeminen. Nuorisopalvelut tukevat toiminnallaan lasten ja nuorten osallisuutta moni eri tavoin. Tarjoamalla mahdollisuuden vaikuttaa, edistämme lasten ja nuorten kasvamista yhteisöjensä tärkeiksi ja arvostetuiksi jäseniksi, jotka pystyvät vaikuttamaan heitä koskeviin asioihin sekä kasvavat osallistuviksi kansalaisiksi.

Äänekosken nuorisopalveluiden toiminta-alue on koko Äänekoski. Toiminta koostuu tilatyöstä, etsivästä nuorisotyöstä, liikkuvasta nuorisotyöstä, koulun nuorisotyöstä, nuorten työpajatoiminnasta, Harrastamisen Suomen mallin kerhoista, sekä edellisiä täydentävästä muusta toiminnasta, kuten leireistä, retkistä ja tapahtumista. Digitaalinen nuorisotyö liittyy kaikkeen toimintaan. Sosiaalisen median kautta vaikuttaminen voi olla etenkin nuorille luonteva keino ottaa kantaa ja vaikuttaa asioihin. Sosiaalinen media toimii tavallaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen lisävälineenä ja se tarjoaa nuorille helpon tavan ottaa yhteyttä nuorisotyöntekijään.

Äänekoskella on neljä nuorisotilaa, Äänekosken nuorisotila, Suolahden nuorisotilat, Konginkankaan Nuorisotalo Vapari ja Sumiaisten Nuorisotila Sumpu. Nuorisotila on paikka, jonne voi tulla yksin tai kaverin kanssa viettämään aikaa ohjatusti tai vapaasti. Nuorisotila on päihteetön ja turvallinen ajanviettopaikka, jossa on aina paikalla aikuinen nuorisotyön ammattilainen. Tilalla voi myös keskustella luottamuksellisesti nuorisotyöntekijän kanssa. Äänekosken tiloilla on vuosittain jopa 13 000 käyntikertaa.

Etsivä nuorisotyö on yksilöllistä erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Etsivän työn ensisijaisena tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea, jos nuori sitä itse haluaa. Etsivä nuorisotyö aloitetaan ensisijaisesti perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta. Etsivä nuorisotyö voidaan aloittaa myös muiden viranomaisten luovuttamien tietojen perusteella. Äänekosken etsivä nuorisotyö tavoittaa vuositasolla yli 160 nuorta, toteuttaen heidän kanssaan yksilötyöskentelyä.

Liikkuva nuorisotyö on joustava, nopea, eri toimintaympäristöissä toimiva nuorisotyön muoto, joka tavoittaa myös niitä nuoria, jotka eivät käy nuorisotiloilla. Huhtikuun alusta lokakuun loppuun asti liikkuvaa työtä toteutetaan Kesäkaara-retkeilyautolla.

Koulun nuorisotyötä toteutetaan kaikilla Äänekosken kouluilla. Lisäksi Äänekosken ja Suolahden yhtenäiskouluilla on maaliskuusta 2022 lähtien työskennellyt omat koulun nuorisotyöntekijät, joiden ammattinimikkeenä on yhteisöohjaaja. Työnkuvaan kuuluu muun muassa välituntitoiminta,

ryhmytykset, nivelvaihtely ja yksilötyö. Yhteisöohjaajat myös koordinoivat kaikkea nuorisotyötä, joka tapahtuu kouluilla.

Nuorten työpaja on tarkoitettu alle 29-vuotiaille nuorille. Toimintaan kuuluu ryhmä- ja yksilövalmennusta. Ryhmävalmennuksessa harjoitellaan mm. sosiaalisia taitoja ja ryhmässä toimimista. Yksilövalmennuksen tavoitteena on mm. vahvistaa itsetuntoa sekä löytää omia vahvuuksia ja voimavaroja. Toiminta tarjoaa tukea nuorten arkeen ja tulevaisuuden suunnitelmiin. Nuorten työpajalla toimintaa kehitetään nuorten tarpeiden mukaan. Esimerkiksi arjen ja hyvinvoinnin taitoja, kuten ruuanlaittoa ja kierrätystä, työelämän pelisääntöjä sekä liikuntaa. Nuorten työpaja sijaitsee Wahlmanin talolla.

Harrastamisen Suomen mallin tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Harrastustarjonta valitaan lasten ja nuorten toiveiden mukaan. Toimintamalli suunnitellaan, rakennetaan ja kokeillaan yhdessä harrastuksia tuottavien tahojen kanssa. Harrastustoimintaa järjestetään Äänekosken kaikilla kouluilla. Etsivää harrastustoimintaa toteutetaan kuulemalla. Äänekosken kaupungin ja Koskelan Settlementin delegointisopimuksen myötä Koskela koordinoi toimintaa.

Muuta toimintaa järjestetään ympäri vuoden. Toimintamuotoja ovat mm. leirit, retket, tapahtumat ja kansainvälinen nuorisotyö. Lisäksi nuorisopalvelut myöntävät määrärahojen puitteissa avustuksia nuorisjärjestöille, joiden kotipaikka on Äänekoski.

Kotoutumisen palvelut

Äänekosken kaupungin kotoutumista edistäviin palveluihin kuuluu kiintiöpakolaisten vastaanotto, kotoutumisen ja asumisen alkuvaiheen ohjaus, yleinen ohjaus- ja neuvontatyö kaikille äänekoskelaisille maahanmuuttaneille sekä yhteistyö eri tahojen kanssa. Kunnille maksetaan laskennallista korvausta kotoutujista kahden tai kolmen vuoden ajalta. Tämä korvaus on tarkoitettu kunnalle lähtökohtaisesti sen kotoutumisohjelman mukaisesti, kotoutumista edistävien palveluiden ja toimenpiteiden järjestämiseen ja kehittämiseen sekä tulkkaukseen.

Kotoutumisen palveluista ollaan mukana myös erilaisissa verkostoissa ja palveluiden kehittämisessä, jotta paikkakunnan palvelut olisivat kaikkien kuntalaisten saavutettavissa. Äänekosken kaupunki on mukana Keski-Suomen ja Pirkanmaan Etnisten suhteiden neuvottelukunnassa vuosille 2025–2029.

Kotoutumisen palveluista haetaan erilaisia avustuksia ja korvauksia, joiden avulla toteutetaan muun muassa erilaisia kursseja aikuisille maahanmuuttaneille ja tuetaan varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen toimintoja.

Toiminnan ydin on kohdata maahanmuuttaneet yksilöllisesti sekä ohjata heitä heidän tarpeidensa mukaisissa asioissa. Kotoutumisen edistämistä tehdään tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen, työllisyysalueen sekä paikallisten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Toimintaa ohjaa valtakunnalliset ohjeistukset sekä kotoutumiseen liittyvät lait, erityisesti laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023). Kotoutumisen edistämiseen liittyviä keskeisiä eri virastoja ovat muun muassa Työllisyys, kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus), Maahanmuuttovirasto sekä Elinvoimakeskukset.

Hyvinvoinnin edistäminen ja hyvinvointitiedolla johtaminen

Opetus- ja kasvatustoimen vastuulla tuli hyvinvointialuesiirtymän jälkeen uutena toimintona hyvinvointityön koordinointi ja johtaminen. Toimialalle palkattiin vuonna 2022 hyvinvointikoordinaattori aluksi määräaikaiseen kahden vuoden työsuhteeseen, ja tehtävä vakiinnutettiin vuoden 2024 huhtikuussa. Hyvinvointityön johtaminen kuuluu toimialajohtajan tehtäviin.

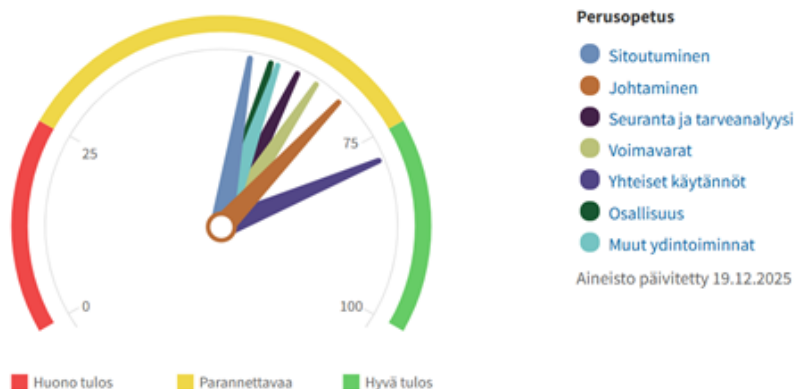
Tiedolla johtamisen vahvistaminen on edellytys älykkään sopeutumisen mahdollistumiselle, ennaltaehkäisevien palvelujen kohdentamiselle ja arvioinnille sekä niiden merkityksen näkyväksi tekemiselle. Paikallisesti tehtävän hyte-työn samansuuntaisuus- ja tahtisuus sekä tiivis yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa lisää paikallisten toimenpiteiden vaikuttavuutta.

Hyvinvointitiedolla onkin keskeinen merkitys tässä toimeenpano-ohjelmassa olevien tavoitteiden asettamisessa, toimenpiteiden suuntaamisessa sekä niiden toteutumisen ja pidemmän tähtäimen vaikutusten seuraamisessa. Vuosina 2023–2025 HYTE-kerroin nousi selvästi erityisesti koordinaatiota ja tiedolla johtamista kuvaavissa prosessi-indikaattoreissa, mikä paransi kaupungille maksettuja valtionosuuksia. Tämä kehitys kertoo pitkäjänteisen työn vahvistumisesta hyvinvoinnin edistämisen sisäisten prosessien selkeyttämisessä, vastuutahojen määrittelyssä ja toimintamallien juurruttamisessa.

Perusopetuksen uudet, syksyllä 2025 toteutetun kieronkeruun tulokset julkaistaan TEAviisarissa toukokuussa 2026. Vuoden 2023 tulosten perusteella parannettavaa löytyy vielä lähes kaikilta perusopetuksen prosessien osa-alueilta. Perusopetuksen yhteisiä käytäntöjä ehkäisevään työhön näyttäisi vuoden 2023

tuloksen valossa olleen vielä varsin hyvin esimerkiksi ehkäisevään päihdetyöhön, häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn, tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisyyn, oppilasruokailuun ja oppilashuoltoon.

Perusopetus : Äänekoski 2023

Kuntajohdon prosessien osalta parannettavaa on tällä hetkellä eniten osallisuuden osa-alueissa – palveluiden suunnittelun asukasosallisuuden lisäämisessä sekä erityisesti lapsille suunnattujen kuntalaisfoorumien järjestämisessä.

- ✓ **Järjestetään kuntalaisfoorumeja:** lapsiparlamentti tai lasten kyselytunti hallitukselle, valtuustolle, lautakunnalle ja/tai viranhaltijoille
- ✓ **Kuntalaisten osallisuus palveluiden suunnitteluun tai talouden suunnitteluun:** esimerkiksi asiakasraadit, kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen, yhteiskehittämisen periaate, kuntalaisten osallistaminen hankintojen valmisteluun, seurantaan tai arviointiin sekä mahdollisuus vaikuttaa lautakuntapäätösten valmisteluun verkossa

Hyvinvointitiedon valossa opetus- ja kasvatustoimen kehittämiskohteiksi piirtyy yleinen kasvatus- ja koulutuspolun tiedolla johtamisen prosessien kehittäminen. Erityisenä huomiota vaativana osa-alueina hahmotetaan liikunnallisen elämäntavan juurruttaminen osaksi kasvun ja opetuksen palveluiden toimintakulttuuria, kiusaamiseen puuttumisen mallintaminen ja tehostaminen, kouluun kiinnittymisen ja koulupolkujen vahvistaminen sekä varhainen vanhemmuuden tuki ja perheiden elämäntapaohjaus.

Palveluohjelman tavoitteet, toimenpiteet ja toteutumisen seuranta

Opetuspalvelut

Turvallisuus ja tulevaisuususko

Yläkoulun erityisluokkien oppilaat integroituvat yleisopetuksen oppilaanohjauksen tunneille. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarve arvioidaan erityisesti heidän kohdallaan.

Toteutumisen seuranta:

1. 90 % erityisluokkien oppilaista integroituu oppilaanohjauksen tunneille yleisopetukseen
2. 80 % erityisluokkien oppilaista on tehostetun oppilaanohjauksen piirissä

Poken TUVA-koulutuksen ja kaupungin välille solmitun yhteistyösopimuksen jalkauttaminen.

Toteutumisen seuranta:

Vuoteen 2028 mennessä viisi äänekoskelaista tutkintoon valmistavassa koulutuksessa opiskelevaa nuorta on korottanut perusopetuksen päättöarvosanoja tai suorittanut lukion kurseja.

Perusopetuksen nivelvaiheisiin on käytössä tiedonsiirtolomakkeet.

Toteutumisen seuranta:

1. Lomake täytetään erityisopettajan ja opinto-ohjaajan yhteistyönä kaikista 9. luokkalaisista oppilaskohtaisen tuen oppilaista. Tavoitteena 100 %.
2. Lomake on luotu ja käytössä myös esiopetuksen ja 1. vuosiluokan välillä. Toteutunut/ ei toteutunut
3. Tiedonsiirron vaiheet ovat kuvattuina IMS-järjestelmään. Toteutunut/ ei toteutunut

Oppiaineen oppimäärästä vapauttaminen on viimesijainen keino, eikä saa jäädä pysyväksi ratkaisuksi.

Toteutumisen seuranta: Kalenterivuoden aikana lyhennettyä koulupäivää käyvän oppilaan tuntimäärää on kasvatettu. Tavoitteena 100 %.

Opetuspalveluiden kiusaamisen vastainen toimintamalli päivitetään

Toteutumisen seuranta: Toteutunut/ ei toteutunut

Lukion opinto-ohjauksen kehittäminen

Toteutumisen seuranta:

1. Korkeakoulu- ja työelämäyhteistyön toteuttaminen.
Mittari: Korkeakoulu- ja työelämäpäivien määrä.
2. Jälkiohjauksen tehostaminen.
Mittari: Jälkiohjauksessa olevien määrä kalenterivuositain.

Paluu perusasioihin

Välituntitoimintaa kehitetään yhteistyössä koulunuorisotyön ja oppilaskuntien kanssa.

Toteutumisen seuranta:

1. Yhtenäiskouluissa yläkoululaiset ulkoilevat vähintään yhden välitunnin päivässä.
Ulkovälitunneilla on myös ohjattua toimintaa.
Toteutunut/ ei toteutunut
2. Luodaan opetuspalveluiden älylaitteita koskeva toimintamalli.
Toteutunut/ ei toteutunut

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen kaikilla kouluilla

Toteutumisen seuranta:

1. Laaditaan koulukyytien nousupaikkojen kartoitus selvitys. Tavoitteena on lisätä oppilaiden lihasvoimin kuljettavaa matkaa kouluihin.
Toteutunut/ ei toteutunut
2. Perusopetuksen uinninopetusta kehitetään niin, että jokainen oppilas hallitsee ikätasonsa mukaiset Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton vesipätevyys tavoitteet ja vähintään 85 % perusopetuksen suorittaneista läpäisee Pohjoismaisen uimataitotestin.
3. Lukio tarjoaa 1 krt/viikossa uinti- tai kuntosalimahdollisuuden opiskelijoilleen Äänekosken omissa liikuntapalveluissa.
Mittari: kävijämäärä.
4. Liikunnallisen elämäntavan edistämisestä laaditaan suunnitelma koulujen lukuvuosisuunnitelmiin.
Toteutunut/ ei toteutunut
5. Lukion hyvinvointitoiminta kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan ja toteutusta seurataan.
Toteutunut/ ei toteutunut
6. Innovatiiviset oppimisympäristöt -hankkeella laaditun vinkkipankin käytänteet jalkautetaan kentälle.
Toteutunut/ ei toteutunut

Jokainen koulu saavuttaa ruokadiplomin.

Toteutumisen seuranta: Tavoite 100 % kouluista.

Kouluilla toteutetaan toiminnallisia vanhempainiltoja moniammatillisesti.

Toteutumisen seuranta: Toiminnallisten vanhempainiltojen määrä vuosittain.

Älykäs sopeutuminen

Hallinnon digitaalisten välineiden lisääminen ja tiedolla johtamisen kehittäminen

Toteutumisen seuranta:

1. Wilman sähköinen arkistointi käytössä. Toteutunut/ ei toteutunut
2. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa käytössä toiminnanohjausjärjestelmä. Toteutunut/ ei toteutunut
3. Tiedonkeruun ydinprosessien, kuten Mitä kuuluu-, kouluterveyskysely-, Move!- ja TEAviisari-kyselyjen kuvaaminen IMS-työkalulla. Toteutunut/ ei toteutunut

Tekoälykoulutusten tarjoaminen henkilöstölle

Toteutumisen seuranta: Toteutunut/ ei toteutunut

Palveluverkkoselvityksen tekeminen

Toteutumisen seuranta: Toteutunut/ ei toteutunut

Lukion markkinoinnin tehostaminen

Toteutumisen seuranta:

1. Luodaan lukion markkinointisuunnitelma. Toteutunut/ ei toteutunut
2. Pidetään lukioon hakevien määrä nykyisellä tai korkeammalla tasolla. Tavoite 100 ensisijaista hakijaa vuosittain.

Kehitetään opetussuunnitelmatyötä ylikunnallisesti

Toteutumisen seuranta:

Osallistutaan perusopetuksen ylikunnalliseen hankkeeseen, jossa luodaan ko. toimintamalli.

Toteutunut/ ei toteutunut

Nuorisopalvelut

Turvallisuus ja tulevaisuususkko

Nuorten osallisuutta vahvistetaan päätöksenteossa hyödyntämällä Mitä kuuluu -kyselystä saatavien nuorten ideoita ja ratkaisuehdotuksia, järjestämällä nuorisotiloilla talokokoukset, joissa kuullaan nuorten toiveita kyseisen nuorisotilatoiminnan kehittämiseksi.

Toteutumisen seuranta:

1. Toteutuneiden ratkaisuehdotusten lukumäärä
2. Talokokousten määrä, tavoite 4krt/vuosi

Tuetaan identiteetin rakentamista ja tulevaisuuden suunnittelua toteuttamalla nuorten osallistava budjetointi kohdennetusti, esim. liikunnallisen elämäntavan edistäminen, tulevaisuususkon vahvistaminen ja ottamalla nuoret laajasti mukaan päätöksentekoon sähköisen äänestyksen avulla.

Toteutumisen seuranta: Toteutunut / ei toteutunut

Paluu perusasioihin

Tuetaan nuorten hyvinvointia, harrastusmahdollisuuksia ja vapaa-ajan toimintaa jalkauttamalla Rock-Cafe –konsepti eri puolelle Äänekoskea.

Toteutumisen seuranta: Toteutuneet kerrat, tavoitetut nuoret

Tuetaan nuorten terveellisiä elämäntapoja jalkautamalla eri puolelle Äänekoskea ja toteuttamalla ”höntsäliikuntaa”, sekä edistämällä liikunnallista elämäntapaa nuorisotilatoiminnassa.

Toteutumisen seuranta:

1. Toteutuneet kerrat, tavoitetut nuoret
2. Nuorisotilan liikuntakertoja ja teemapäiviä hyödyntäneiden nuorten määrä

Tuetaan nuorten mielenterveyttä ja sosiaalisia suhteita järjestämällä peruskouluiän ylittäneille, alle 29 –vuotiaille nuorille suunnattuja Vanhojen nuorten iltoja nuorisotiloja hyödyntäen.

Toteutumisen seuranta: Toteutuneet kerrat, tavoitetut nuoret

Älykäs sopeutuminen

Edistetään monialaista yhteistyötä (esim. koulu, sote, järjestöt) käynnistämällä yhteistyö seurakunnan nuorisotyön saapastoimintamuodon kanssa, toteuttamalla liikkuvan nuorisotyön ja 4H:n yhteiset tapahtumat viheralueilla, kootaan nuorten yhteistyöverkosto, sekä käynnistämällä nuorten pajan ja oppilaitosyhteistyö Tuva-koulutuksen osalta.

Toteutumisen seuranta:

1. Toteutunut / ei toteutunut
2. Tavoite 2krt/vuodessa, toteutunut / ei toteutunut
3. Tavoite 2krt vuodessa, toteutunut / ei toteutunut

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Turvallisuus ja tulevaisuusosko

Toimintayksiköiden turvallisuussuunnitelmien päivittäminen

Toteutumisen seuranta: Toteutunut / ei toteutunut.

Turvallisuuden vuosikellon laatiminen toimintayksiköihin

Toteutumisen seuranta: Toteutunut / ei toteutunut.

Lapset puheeksi -menetelmän toteuttaminen

Toteutumisen seuranta:

1. Lapsen puheeksi -keskusteluja tarjotaan 3- vuotiaiden lasten huoltajille, tavoite 100 %.
2. Varhaiskasvatuksessa olevien 3-vuotiaiden lasten Lapset puheeksi -keskustelujen toteuma nousee 10 % vuoteen 2028 mennessä (verrattuna vuoden 2026 tasoon).

Sähköisen tiedonsiirron käyttöönotto esi- ja perusopetuksen nivelvaiheessa

Toteutumisen seuranta: Toteutunut / ei toteutunut.

Paluu perusasioihin

Hyvää varhaiskasvua -opetussuunnitelman toteuttaminen kaikissa yksiköissä

Toteutumisen seuranta: Toteutunut / ei toteutunut.

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Toteutumisen seuranta:

1. Ilmoittautuminen Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan. Toteutunut / ei toteutunut.
2. Liikunnan vuosikellojen päivittäminen. Toteutunut / ei toteutunut.
3. Yhteisten haasteiden ja tempausten järjestäminen perhekeskuksen ja muiden toimijoiden kanssa. Toteutunut / ei toteutunut.

Älykäs sopeutuminen

Tekoälykoulutusten tarjoaminen henkilöstölle

Toteutumisen seuranta: Toteutunut / ei toteutunut.

Palveluverkkoselvityksen tekeminen

Toteutumisen seuranta: Toteutunut / ei toteutunut.

Hallinnon digitaalisten välineiden lisääminen ja tiedolla johtamisen kehittäminen

Toteutumisen seuranta:

1. Uuden toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto. Toteutunut / ei toteutunut.
2. Sähköisen arkistoinnin käyttöönotto. Toteutunut / ei toteutunut.

3. Tiedonkeruun ydinprosessien kuvaaminen IMS-työkalulla. Toteutunut / ei toteutunut.

Monialaisen yhteistyön rakenteiden selkiyttäminen (yhteistyö perhekeskuksen ja hyvinvointialueen toimijoiden kanssa)

Toteutumisen seuranta: Toteutunut / ei toteutunut.

Perhekeskus

Turvallisuus ja tulevaisuususkko

Vanhemmuitta tuetaan perhekeskuksen ja perusopetuksen yhteistyönä Kerkän tiloissa, kehittämällä perhekeskuksen tukipysäkkitoimintaa ja jalkauttamalla opiskeluhuollon ohjeita yhteistyössä koulukuraattorin kanssa.

Toteutunut / ei toteutunut

Luottamusta rakennetaan perheiden ja palveluiden välille toteuttamalla viestintäkampanjat nuorille ja nuorille aikuisille, sekä toteuttamalla asukaskysely lapsiperheille.

Toteutunut / ei toteutunut

Järjestetään lasten kyselytunti lautakunnalle ja/tai viranhaltijoille

Toteutunut / ei toteutunut

Paluu perusasioihin

Vanhempien jaksamista tuetaan lisäämällä perheliikuntaa perhekeskuksen kautta (Pomppula-toiminta), yhteistyössä liikunta- ja kulttuuripalveluiden sekä srk ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa (yhteisövaikuttavuus), sekä kokoamalla tiedote tarjolla olevasta perheliikunnasta.

Toteutumisen seuranta:

1. Toimintakerrat, kävijämäärät
2. Toteutunut / ei toteutunut

Lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia tuetaan yhteistyössä eri toimijoiden kesken (neuvola, varhaiskasvatus, sosiaalipalvelut) täsmäasiakastyöllä, kohdentaen työtä opetuksen ja kasvun palveluissa havaittuihin "turvallista aikuista" kaipaaviin lapsiin ja perheisiin, sekä elämäntapoihin ja arjen sujumiseen liittyen. Täsmäasiakastyö aloitetaan varhaiskasvatuksen ja perhekeskuksen

yhteistyön vahvistamisella tarpeen mukaista elämäntapaohjausta varhaiskasvatuksessa oleville perheille, sekä varhaiskasvatuksen henkilökunnan informointi – rakennetaan toimintapa ja pysyvät käytännöt.

Toteutumisen seuranta:

1. Käydyt keskustelut
2. Tuetut perheet

Osana perhekeskuksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyötä, jatketaan Vanhempana vahvaksi ryhmän toimintaa.

Toteutumisen seuranta:

1. toteutuneet kerrat
2. tuetut perheet

Älykäs sopeutuminen

Palveluiden saavutettavuutta edistetään digitaalisesti ja fyysisesti markkinoimalla Hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden etäpalveluita.

Toteutunut / ei toteutunut

Kotoutumisen palvelut

Turvallisuus ja tulevaisuususko

Järjestetään turvallisuusteemaisia keskustelutilaisuuksia, tarvittaessa monikielisesti

Toteutumisen seuranta:

1. Toteutuneet kerrat
2. Kotoutujien osallistujamäärä

Järjestetään aikuisten uimaopetusta, kuuden kerran sarja

Toteutumisen seuranta:

1. Toteutuneet kerrat
2. Kotoutujien osallistujamäärä

Maahanmuuttaneiden osallisuuden vahvistaminen ideariihitilaisuuksien kautta

Toteutumisen seuranta: Toteutettujen ideoiden määrä

Paluu perusasioihin

Hyvinvoinnin edistäminen

Toteutumisen seuranta: Nuorten kotoutujien hyvinvointi-iltapäivät yhteistyössä hyvinvointialueen kotoutumista tukevien sosiaalipalveluiden kanssa, tavoite 4 kertaa (toteutuneet kerrat, osallistujamäärä).

Älykäs sopeutuminen

Kotoutumisen asiakastietojärjestelmän käyttöönotto, kirjataan asiakastiedot sähköisesti valtakunnalliseen järjestelmään

Toteutumisen seuranta: toteutunut / ei toteutunut

Sähköisen arkistoinnin käyttöönotto

Toteutumisen seuranta: toteutunut / ei toteutunut